

Vedlegg 3 til Norads årsrapport 2024

Rapportering på Klima- og skoginitiativets strategiske rammeverk

Hovedmålet til Klima- og skoginitiativet (KOS) er å medvirke til at redusert og reversert tap av tropisk skog bidrar til et stabilt klima, bevart naturmangfold og en mer bærekraftig utvikling. Hovedmålet er delt inn i to delmål: (i) å medvirke til bærekraftig skog- og arealforvaltning i utviklingsland, og (ii) å medvirke til redusert press på tropiske skogareal fra globale markeder.

Videre angir det strategiske rammeverket, slik det er beskrevet i Prop 1S (2024-2025), åtte strategiske områder som innsatsen rettes inn mot og som hver for seg og i sum er tenkt å bidra til å nå de to delmålene nevnt over. De åtte er: (i) bærekraftig arealbrukspolitikk; (ii) styrkede rettigheter og bedre levekår for urfolk og lokalsamfunn; (iii) internasjonale incentivstrukturer for utslippsreduksjoner fra skog; (iv) global transparens; (v) avskogingsfrie råvaremarkeder; (vi) avskogingsfrie finansmarkeder; (vii) redusert skogkriminalitet; og (viii) global oppslutning rundt arbeidet mot avskoging.

Innsatsen for bærekraftig arealbrukspolitikk følges i hovedsak opp av Klima- og miljødepartementet gjennom Klima- og skoginitiativets bilaterale avtaler. Norad støtter imidlertid sivilsamfunnspartnere på dette området og har ansvar for enkelte strategiske avtaler. Norad forvalter videre en stor andel av klima- og skoginitiativets midler under innsatsområdene urfolk og lokalsamfunn, økt transparens, bærekraftige råvare- og finansmarkeder og internasjonal skogkriminalitet.

Det rapporteres i det følgende på utvalgte resultater. I tråd med tildelingsbrevet for 2024 fra KLD legges hovedvekten på resultatmålene i det strategiske rammeverket. Mange av Norads partnere har frist for årlig rapportering 1. juni. Resultateksemplene i dette vedlegget er derfor både fra 2023 og 2024, og i enkelte tilfeller lengre tidsperioder, da noen resultater tar mange år å oppnå. Norad rapporterer også på arbeid med sikringsmekanismer og risiko.

For overordnet omtale av Peru, Guyana, Kongobassenget og Etiopia, som Norad har spesielt forvaltningsansvar for, se *1.9 Klima- og skogsatsingen* i Norads årsrapport.

Resultatmål 1: Vedtatt og gjennomført politikk for bærekraftig skog- og arealforvaltning i tropiske skogland og delstater.

Mange skogland har en politisk økonomi hvor aktiviteter som innebærer tap av tropisk skog er mer lønnsomme enn skogbevaring. Selv der det er mulig å produsere mer uten å avskoge, gjenspeiles ikke alltid dette i nasjonal politikk, eller politikken håndheves ikke. Det eksisterer en styringssvikt. Arealbrukspolitik er kjernen i arbeidet med denne styringssvikten og er sentralt i Klima- og skoginitiativets bilaterale partnerskap.

Norads støtte til sivilsamfunnsorganisasjoner og kunnskapsinstitusjoner bidrar til å både legge press på og støtte myndighetenes arbeid med bærekraftig skog- og arealforvaltning. Flere av Norads partnere er tunge kunnskapsmiljøer som bidrar med kunnskapsutvikling, analyser og innspill til politikikutvikling og beslutningsprosesser.

Brasil

Brasil leverte i 2024 en oppdatert NDC under Parisavtalen, vedtok et nasjonalt kvotesystem, og oppdaterte den nasjonale strategien for restaurering av skog og annen naturlig vegetasjon (Planaveg). Målet i strategien Planaveg er å restaurere opptil 120 000 km² med avskoget eller degradert land innen 2030, i tråd med Brasils forpliktelser under Parisavtalen. Med støtte fra Norad har organisasjonen **Amigos da Terra (AdT)** utviklet appen *Skoglov-termometeret* og **Brasils stiftelse for bærekraftig utvikling (FBDS)** har utviklet retningslinjer, som brasilianske myndigheter i 2024 har brukt i oppdateringen av Planaveg. I 2024 har AdT også bidratt i myndighetenes arbeid for å forbedre og sikre åpne data i Rural Environmental Registry (CAR). Brasils skoglov pålegger private landeiere å registrere eiendommer i CAR, som er et digitalt register for alle gårder og landlige eiendommer. Hensikten med CAR er å samle viktig miljøinformasjon om landbrukseiendommer for å beskytte natur og hindre ulovlig avskoging.

Med bred deltakelse har FBDS sammen med sine partnere utviklet PlanaFlor – en strategi for bærekraftig økonomisk utvikling, inkludert naturbaserte løsninger og effektiv implementering av Brasils skoglov. PlanaFlor har i 2024 samarbeidet med 55 aktører i Brasil, inkludert flere departementer og Brazilian Forest Service (SFB), for å identifisere de største hindringene for effektiv implementering av skogloven. PlanaFlor samarbeider videre med SFB om å prioritere restaureringsområder i Planaveg og analysere mulig bruk av miljøkvoter. Brasils skoglov pålegger landeiere i Amazonas å bevare 80 prosent av skogen på eiendommene, og landeiere som avskoger mindre enn de tillatte 20 prosentene kan selge miljøkvoter (Environmental Reserve Quotas).

Colombia

Avskogingen i Colombia gikk markant ned i 2023, men foreløpige tall tyder på en betydelig økning i 2024. Ekspansiv kvegdrift er en viktig årsak, og mye av den er ulovlig. Geriljaen kontrollerer mange av områdene med økt avskoging i Amazonas. Kvegekspansjonen spiser seg også inn i urfolksområder og

verneområder, inkludert nasjonalparker som Chiribiquete. Colombia er fortsatt verdens farligste land for miljøforkjempere¹, og sikkerheten for lokale ledere er alarmerende.

I Colombia jobbet **Caritas** i 2024 med småbønder, lokalsamfunn og religiøse aktører i delstatene Caquetá og Putumayo for å styrke bærekraftig arealforvaltning og forbedre beskyttelse av skogen og dens forsvarere. Caritas Norge er en hjelpeorganisasjon med utspring fra den katolske kirken i Norge. De har i en årrekke bidratt til matsikkerhet og til å fremme økt satsning på klimavennlig jordbruk for småbønder som en viktig del av klimaløsningen. Organisasjonen driver nybrottsarbeid ved å involvere kirkelige aktører i beskyttelse av skogen, og bidrar i tillegg til mål om urfolks og skogavhengige befolkningers rettigheter.

Prosjektet har oppnådd beskyttelse av over 20 km² ved å inngå 180 frivillige bevaringsavtaler med bønder. I tillegg har mer enn 230 gårder tatt i bruk bærekraftige metoder for husdyrhold og skogbevaring, og det er opprettet planteskoler der det dyrkes stedegne arter som brukes til skogplanting. Gjennom prosjektet er det levert mer enn 14 000 trær som er plantet blant annet for å styrke agroforestry-systemer. Caritas-prosjektet har i samarbeid med USAID lært offentlige tjenestemenn fra Caquetá opp i forebygging og risikostyring for menneskerettighetsforkjempere og deres rolle som beskyttere av disse rettighetene.

Peru

Torvmyrene i Amazonas er enorme karbonlagre, og Peru har noen av de mest karbonrike. I 2024 bidro **CIFOR-ICRAF** til å fremme politisk anerkjennelse av torvmyrer som viktige arealer å bevare, som ledd i å bekjempe klimaendringer. Assistert av CIFOR-forskere, med finansiell støtte fra Norad, har regjeringen i Peru utviklet en nasjonal definisjon og et eget regelverk for bevaring og bærekraftig forvaltning av torvmyrer. CIFOR-ICRAF leverte blant annet nye data om overvåking, rapportering og verifisering (MRV). Gjennom prosjektet har CIFOR-ICRAF også utviklet et rammeverk for policydiagnostikk som vil tillate skogland å evaluere og på den basis forbedre sin skogpolitikk. Rammeverket vil bli tilgjengelig for skoglandene tidlig i 2025.

Å lykkes med å bygge en bærekraftig skogøkonomi i delstater som har regnskog er viktig for å redusere avskoging, håndtere klima- og naturkrisen og skape inntekter. Dette har vist seg viktig ikke minst i perioder med mindre politisk oppmerksomhet og oppslutning om klima- og skogagendaen på nasjonalt nivå. I 2024 ble en ny strategi lansert og avtaler inngått for å utvikle og styrke bioøkonomi i delstater i Peru og andre regnskogland. Det skjedde på **Governors Climate and Forest Task Force (GCFTF)** sitt globale årsmøte i peruansk Amazonas i oktober, som samlet over 1000 deltakere fra delstatsmyndigheter i store regnskogland, næringsliv, urfolk, lokalsamfunn og eksperter.

Indonesia

Indonesia er verdens tredje største regnskogland, og har hatt vedvarende og betydelig nedgang i avskogingen over mange år. Norad støtter **Friends of the Earth Indonesia (Walhi)** som arbeider tett med lokalsamfunn og opp mot indonesiske myndigheter for å styrke deres rolle i bærekraftig arealforvaltning. Walhi er Indonesias eldste miljøorganisasjon, og er en paraplyorganisasjon med 479 medlemsorganisasjoner. De driver miljøpolitisk påvirkningsarbeid mot nasjonale, regionale og lokale

¹ <https://www.nytimes.com/2024/09/09/climate/colombia-environmental-activist-killings.html>

myndigheter. Organisasjonen tilbyr også faglig opplæring til advokater og miljøforkjempere, og rettsforfølger tilfeller der konsesjoner er tildelt i strid med landets miljølovgivning.

I Indonesia må lovforslag som er foreslått av representantenes hus i Kongressen tas inn i National Legislation Program (Prolegnas) før det kan behandles. Etter flere års arbeid har Walhi i 2024, sammen med andre organisasjoner, bidratt til at The Climate Change Management Bill er tatt inn i planen for 2025. Dette er ingen garanti for at lovforslaget vil bli behandlet i 2025, men inkludering på lista øker sjansene. Lovforslaget omhandler hvordan Indonesia skal forholde seg til klimaendringer på et overordnet nivå, inkludert prinsipper for klimarettferdighet, reduksjoner, tilpasning og tap og skade. Walhi mener loven blant annet vil kunne bidra til bedre forvaltning av skog, ettersom Indonesias CO2-utslipp i betydelig grad er knyttet til avskoging og arealbruksendringer.

Wildlife Conservation Society (WCS) har bidratt til at den 20-åringen utviklingsplanen for Aceh-provinsen inkluderer viktige føringer for skogbevaring og biomangfold. Det endelige utkastet ble godkjent av innenriksdepartementet og var et førende dokument for guvernørkandidatene frem mot regionalt valg, som ble avholdt i 2024. Dette er et sektorovergripende planverktøy, og har derfor mer slagkraft og er mer bærekraftig enn en tilnærming der man kun utformer egne planer og strategier for skogbevaring. WCS har lyktes blant annet fordi de over lengre tid har bygget relasjoner og sikret forankring både blant politikerne og blant offentlige tjenestemenn i Aceh, noe som illustrerer gevinster man kan høste gjennom å bygge tillit og langsiktige relasjoner. I tillegg har WCS bidratt til vern av 18 km² skog i form av Tahura (Taman Hutan Raya) i Sør-Aceh. Dette relativt begrensede området har stor økologisk verdi fordi det utgjør en høybiodiversitets-korridor som forbinder Singkil naturreservat og Gunung Leuser nasjonalpark.

I tett samarbeid med myndigheter på lokalt nivå i Indonesia, Brasil og Liberia, har **The Sustainable Trade Initiative (IDH)** blant annet bidratt til å sikre eiendomsrettigheter for småprodusenter og lokalsamfunn, og gitt faglig assistanse. IDH legger til grunn en bred landskapstilnærming og samarbeid mellom produsenter, myndigheter og privat sektor. Ved å bidra til forpliktende samarbeid og avtaler mellom myndigheter, produsenter og privat sektor vil IDH skape varige endringer som er mindre sårbare for politiske skifter.

Kongobassenget

Regnskogen Kongobassenget i Sentral-Afrika er verdens største karbonlager, og viktig for vannforsyning og matsikkerhet i store deler av Afrika sør for Sahara. 60 prosent av den ligger i DR Kongo. Her har avskogingen historisk sett vært lav sammenliknet med Amazonas og Sørøst-Asia, men har økt i senere år. Driverne bak avskogingen er småskala jordbruk og produksjon av trekull. Bakenforliggende årsaker er befolkningsvekst og fattigdom. Om lag 80 prosent av DR Kongos befolkning har ikke tilgang til elektrisitet, og det ventes mer enn en fordobling av befolkningen fra 99 til 218 millioner innen 2050. En rekke tiltak innen alt fra familieplanlegging til jobbskaping, energitilgang og mer effektivt jordbruk må lykkes samtidig for å klare å bremse avskogingen. Realistisk sett vil også en helt annen ressursinnsats fra det internasjonale samfunnet, i kombinasjon med økt nasjonalt søkelys på problemstillingen, være nødvendig for å lykkes med å stabilisere avskogingen i Kongobassenget. Foreløpig er det vanskelig å spore en slik innsats.

Konflikten i Øst-Kongo, som eskalerte i 2024, påvirker både pågående prosjekter og myndighetenes kapasitet til å bekjempe den økende avskogingen. Konflikten i Øst-Kongo har betydelige konsekvenser for bevaringen av regnskogen, inkludert i vernede områder som Virunga nasjonalpark¹. De pågående kampene fører til omfattende fordrivelse av lokalsamfunn, og ukontrollert avskoging når fordrevne personer tvinges til å søke nye områder for bosetting og ressursutnyttelse. Mangelen på stabilitet og effektiv styring gjør det utfordrende å håndheve miljøvernlover². I tillegg utnytter væpnede grupper naturressursene i disse områdene for å finansiere sine aktiviteter. Dette fører til ulovlig hogst og ulovlig gruvedrift.

Klima- og skoginitiativets største innsats i DR Kongo kanaliseres gjennom **Central African Forest Initiative (CAFI)**. I tillegg til DR Kongo, finansierer CAFI programmer i Republikken Kongo, Kamerun og Gabon. Resultatene fra CAFIs arbeid i 2024 valideres i juni 2025. Her rapporteres resultater fra 2023. For mer informasjon om CAFI, se også 1.9. *Klima- og skogsatsingen* i Norads årsrapport.

Ved utgangen av 2023 var om lag halvparten av de 70 politiske milepælene i intensjonsavtalen med DR Kongo oppnådd eller hadde god fremgang. CAFI støtter landbruksreformen i DR Kongo, som har som mål å forbedre matsikkerhet og ernæring. På landsbygda har mange lokalsamfunn okkupert landområder uten offisielle eiendomsdokumenter. Denne situasjonen skaper usikkerhet rundt eiendomsrett og kan føre til jordtvister, noe som igjen hindrer bærekraftig ressursforvaltning og lokal utvikling. CAFI støtter et «Land Information System» (LIS), som ble godkjent i 2023. Ved å legge vekt på tydelig eierskap til jorda tar LIS sikte på å løse problemer med eiendomsrett som har eksistert i flere tiår.³

Ved utgangen av 2023 var det gjennom CAFI etablert 5 930 km² med kommunale skogkonsesjoner i DR Kongos lokalsamfunn, konsesjoner som kommer rundt én million mennesker til gode. Arbeidet med arealplanlegging på desentralisert nivå har de senere årene hatt betydelig fremgang. Mer enn 850 lokale arealplaner, som gir økt beskyttelse mot avskoging, har blitt godkjent. Disse dekker 97 000 km² land, tilsvarende en fjerdedel av Tysklands landareal. Arealplanene har blitt utviklet gjennom deltakende prosesser sammen med 2 600 lokale utviklingskomitéer, og 397 000 mennesker har fått direkte støtte gjennom hele prosessen. Det ble i 2023 opprettet 22 forvaltningsråd for landbruket på landsbygda. I tillegg er 340 km² med matvekster etablert, og mer enn 220 km² med flerårige avlinger (kakao, kokosnøtt, kaffe, oljepalmer og frukttrær) er plantet i savanner og degraderte skoger⁴.

Norad støtter også en rekke sivilsamfunnspartnere i DR Kongo, inkludert Regnskogfondet, Caritas og Rainforest Foundation UK. For omtale av disse, se resultatmål 2 om urfolk og lokalsamfunn.

Støtte til bønder i Kamerun

CAFI og Kamerun signerte en intensjonsavtale i oktober 2024. Avtalen inneholder en finansieringsforpliktelse fra CAFI på USD 60 millioner i en oppstartsfase frem til 2027. Det legges så

¹ <https://news.mongabay.com/2025/03/the-environmental-toll-of-the-m23-conflict-in-eastern-drc-analysis/>

² https://news.mongabay.com/2024/03/under-the-shadow-of-war-in-the-drc-a-mining-companys-actions-face-impunity/?_ga=2.168852136.823005591.1741039678-1320289184.1731869128

³ [https://www.cafi.org/sites/default/files/2024-09/CAFI Annual Report - Final - English.pdf](https://www.cafi.org/sites/default/files/2024-09/CAFI%20Annual%20Report%20-%20Final%20-%20English.pdf)

⁴ [https://www.cafi.org/sites/default/files/2024-09/CAFI Annual Report - Final - English.pdf](https://www.cafi.org/sites/default/files/2024-09/CAFI%20Annual%20Report%20-%20Final%20-%20English.pdf)

opp til en felles innsats for å mobilisere ytterligere USD 2.5 milliarder frem mot 2035 for å fremme grønn vekst, særlig avskogingsfritt landbruk. Avtalen har som mål å stabilisere avskogingen på 110 000 ha per år innen 2026 og deretter redusere den frem mot 2029.

Kamerun er en av verdens største kakaoprodusenter. Utvikling av en bærekraftig og avskogingsfri kakaosektor er forankret i Kameruns nasjonale utviklingsstrategi, og i intensjonsbrevet mellom CAFI og Kamerun fra 2024. Målet er at tilrettelegging for økt produksjon i savanneskog og blandet skog vil legge mindre press på den intakte tropiske skogen lengre sør i landet. CAFI støtter næringsorganisasjonen for kaffe og kakao (FODECC) i Kamerun med 20 millioner USD. I tillegg mottar FODECC finansiering fra avgiften på eksport av kakao og kaffe. FODECC har laget et kontantløst system for både opplæring, støtte og subsidier til bøndene, og småskalaprodusentene mottar subsidier for å kunne intensivere produksjonen på en bærekraftig måte. FODECC har rundt 350 000 registrerte bønder, hvorav 133 000 er kvinner. Kamerun har som mål å støtte alle de 700 000 produsentene som er avhengige av kakao- og kaffeeksport til Europa.

For omtale av Peru, Guyana og Etiopia, se *1.9 Klima- og skogsatsingen* i Norads årsrapport.

Resultatmål 2: Styrkede rettigheter og bedre levekår for urfolk og lokalsamfunn i tropiske skogland

Urfolks tradisjonelle kunnskap og forvaltning av natur forstås i økende grad som en sentral del av løsningen på klima- og naturkrisen. Urfolk er ofre for avskoging, men samtidig en del av løsningen. Norads partnere innenfor dette innsatsområdet støtter anerkjennelse av landrettigheter, bærekraftig forvaltning av urfolks og lokalsamfunns områder, styrking av bærekraftige inntektskilder, og overvåking av områder og beskyttelse av skogen og dens voktere. Disse henger tett sammen, og i mange av avtalene jobber partnere langs flere spor parallelt, og bidrar til flere av Klima- og skoginitiativets mål.

Norads partnere har i perioden 2021-2024 bidratt til å øke arealer under urfolks og lokalsamfunns kontroll og økt anerkjennelse av urfolks landrettigheter. Støtten har også styrket forvaltningen av urfolksområder gjennom utvikling av forvaltningsplaner, og i enkelte områder forbedret urfolks husholdningsøkonomi ved å støtte utviklingen av produkter basert på skogsråvarer og småskala landbruk for salg i lokale og nasjonale markeder. Partnerne har også støttet overvåking og avslørt ulovlig avskoging og andre ulovlige aktiviteter i urfolksområder, og bidratt til å løfte fram urfolks historier og perspektiver i offentligheten.

Indonesia

I 2013 bekreftet Indonesias konstitusjonelle domstol at Indonesias urfolk hadde rettigheter til tradisjonelle landområder. Dette er en prinsipielt svært viktig dom. Implementeringen går imidlertid

saktere enn ønsket. Et utkast til lov om urfolksrettigheter i Indonesia har vært på listen over nasjonal prioritert lovgivning hvert år siden 2014, men ble heller ikke i 2024 vedtatt av parlamentet.¹

Endelig anerkjennelse av rettigheter skjer i Indonesia gjennom at sentrale myndigheter utsteder bruksrettigheter eller landrettigheter til arealer under merkelappen Social Forestry. Prosessen har flere steg og tar flere år. Ifølge urfolksalliansen AMAN er om lag en femtedel av Indonesias samlede skogareal på 1 200 000 km² tradisjonelle urfolksområder. Sentrale myndigheter har så langt anerkjent urfolks eiendomsrett til kun 2650 km², eller én prosent av skogområdene AMAN mener er tradisjonelle urfolksområder. I tillegg er totalt 48 500 km² så langt dekket av lokale dekreter om anerkjennelse av urfolksgrupper. Lokalt dekret er ingen garanti for senere anerkjennelse av eiendomsrettigheter fra sentrale myndigheter, men er et nødvendig skritt på veien.

Norads partnere Samdhana, WRI Indonesia, Regnskogfondet og Walhi har bidratt til at urfolk og lokalsamfunn har fått bruksrettigheter og/eller eiendomsrettigheter anerkjent i 2024. I Vest-Kalimantan har **Samdhana** bidratt til at sentrale myndigheter har utstedt landrettigheter til 13 urfolksgrupper på et område som dekker litt over 670 km². **WRI Indonesia** har bidratt til at fire lokalsamfunn har fått utstedt bruksrettigheter fra sentrale myndigheter på til sammen 65 km². **Walhi** bidro i 2023 til det samme for et areal på 400 km² (innrapportert i 2024).

I provinsen Sør-Papua har Samdhana bidratt til at lokale myndigheter har anerkjent den etniske gruppen Yei som urfolk. Anerkjennelse som urfolk garanterer som nevnt ikke senere anerkjennelse av landrettigheter, men er et nødvendig og viktig steg. Området til gruppen er ikke utelukkende skog, men dekker over 4 000 km². Gitt kompleksiteten i få gjennomført prosesser for anerkjennelse, og områdets størrelse (større enn Jotunheimen), er dette et betydelig resultat. I Nord Kalimantan har WRI Indonesia bidratt til at urfolksgruppen Dayak Tenggalan har fått anerkjennelse som urfolk gjennom et lokalt dekret som dekker et areal på nær 250 km². I 2023 rapporterte **Regnskogfondet** at fire urfolkssamfunn i Jambi var blitt anerkjent som urfolk. Områdene dekker totalt nesten 1400 km² og var et resultat av bidrag bl.a. fra Regnskogfondets partner KKI Warsi siden 2016.

Parallelt med arbeid for anerkjennelse av rettigheter jobber flere av prosjektene i Indonesia med å styrke urfolk og lokalsamfunns levekår, gjennom å styrke småskala bedrifter og identifisere og utvikle bærekraftige, grønne inntektskilder. Støtte til forbedret markedstilgang og markedsføring av produkter er en del av innsatsen. Arbeidet er også rettet mot lokale myndigheter med tanke på å mobilisere støtte. Gjennom dette arbeidet er det over flere år etablert en rekke slike småskala bedrifter og utviklet produkter som har nådd markedet og gitt økte inntekter hos målgruppen. WRI Indonesia har de siste årene bidratt til å styrke 27 ulike grupper. Indonesias urfolksallianse AMAN har bidratt til å styrke 30 småskala bedrifter i urfolkssamfunn. Walhi bidrar også til dette. Eksempler på produkter som selges er kaffe, palmesukker, tradisjonelle vevehåndverk og honning. Gjennom underpartner KKI Warsi har også BBC Media Action bidratt med slike aktiviteter i landsbyer i Jambi og Kalimantan, og blant annet gitt opplæring til kvinner i hvordan bruk av sosiale medier kan gi effektiv markedstilgang.

¹ <https://news.mongabay.com/2024/04/activists-file-last-gasp-suit-as-indonesia-fails-again-to-pass-indigenous-bill/>

DR Kongo, Gabon og Liberia

I **DR Kongo** er lokalsamfunnsskoger (CFCLs) en viktig forvaltningsmodell som sikrer landsbyer og lokalsamfunn lokale land- og bruksrettigheter. Disse konsesjonene er skogområder som for alltid forvaltes og eies kollektivt av urfolk og lokale samfunn. Norad-partnere som Regnskogfondet, RFUK, WCS og Caritas støtter tiltak som kartlegger landskaper, fremmer søknader om territorielle rettigheter og utarbeider bærekraftplaner i samarbeid med lokalsamfunn og urfolk.

Som ledd i myndighetenes strategi for CFCLer, har **Rainforest Foundation UK (RFUK)** i 2024 koordinert rundebord på provinsnivå og arbeidsmøter, som bidrar til å underbygge myndighetens politikk ved å bygge konsensus og løfte gode eksempler blant lokale, provinsielle og nasjonale aktører. RFUK har videre bidratt til etablering av ni nye skogkonsesjoner for lokalsamfunn (CFCL) i perioden 2021-2024. Dette har blant annet bidratt til bevaring av 1270 km² skog med høy biologisk verdi. Fire av skogkonsesjonene har så langt fått godkjent sine bærekraftige forvaltningsplaner, de øvrige er i prosess. Prosjektet har nådd ut til nesten 28 000 personer som bor i lokalsamfunnsskoger. I 2024 har også 1300 personer fått opplæring i bærekraftig ressursforvaltning, særlig honningproduksjon, fiskeoppdrett og jordbruk gjennom agroforestry-teknikker. Regnskogfondet har gjort forberedende arbeid med 148 nye lokalsamfunn, med mål om formalisering av CFCLer.

Caritas støttet i 2024 partnere i DR Kongo for å fremme bærekraftig skog- og landforvaltning og å forbedre rettighetene og levebrødet til urfolk og lokalsamfunn i Sør-Kivu. Programmet opererer i en ustabil sikkerhetssituasjon i Øst-Kongo, forverret av konfliktene knyttet til den væpnede opprørsgruppa M23, som påvirker humanitære og økonomiske aktiviteter. Til tross for dette har 375 bønder fått opplæring i skoglandbruk (agroforestry), etablering og vedlikehold av planteskoler for skogplanting, samt dyrking av inntektsbringende arter som oljepalmer, avokadotrær og kaffetrær er plantet. Tre planteskoler er opprettet.

I **Gabon og Liberia** har **Client Earth** bidratt til at lokalsamfunn har fått økt juridisk kompetanse om forvaltning av lokalsamfunnsskoger. Et lokalsamfunn i Gabon fikk sin avtale om lokalsamfunnsskog suspendert av myndighetene grunnet dårlig forvaltning og ulovlig tømmerhogst. En av Client Earth's partnere hjalp lokalsamfunnet med å bedre forvaltningen og sørge for kvinners deltagelse, noe som blant annet resulterte i at en kvinne for første gang ble valgt som president. Den juridiske avtalen om lokalsamfunnsforvaltning av skogen ble gjeninnført.

I Liberia planla regjeringen i 2023 å signere en avtale under COP28 om kjøp av skogkreditter med offsetfirmaet Blue Carbon (basert i De Forente Arabiske Emirater). Avtalen ville gitt Blue Carbon kontroll over 10 prosent av Liberias landareal. En stor del av arealet var eid av lokalsamfunn som ikke hadde blitt konsultert, og avtalen ville fått følger for rettmessig bruk av skogen for millioner av mennesker. Med støtte fra **Fern** gjennomførte sivilsamfunnsaktører i Liberia en vellykket nasjonal og internasjonal kampanje, og saken fikk betydelig internasjonal medieoppmerksomhet fra medier som

Washington Post, NY Times, Le Monde og Mongabay.¹ Liberias regjering gjennomførte ikke den planlagte signeringen.

Peru

Tre prinsipielt viktige seiere ble oppnådd i 2024 i Peru, etter mange års intens innsats fra Norads partnere, inkludert **Regnskogfondet**.² For det første fikk en elv i Amazonas – som var sterkt forurensset av helseskadelig kvikksølv og olje – status som rettssubjekt i 2024, med krav til opprydding. Det skjedde etter at urfolkskvinner ledet en juridisk kamp mot peruanske myndigheter og det ansvarlige oljeselskapet. For det andre ble 72 hogsttillatelser i urørt regnskog opphevet. Disse truet hele 3000 km² uberørt regnskog og landområdene til flere isolerte urfolk i Peru. For det tredje ble et nytt verneområde (Sierra del Divisor Occidental) med urørt regnskog formelt opprettet i mai 2024 da Perus president vedtok en ny lov. Verneområdet er på over 5000 km² - større enn Akershus fylke. Presset mot disse områdene er stort, fra hogst og narkotikatrafikk til infrastrukturprosjekter og mineralutvinning. Urfolksgruppene som lever isolert fra omverden dypt inne i denne delen av den peruanske regnskogen vil nå bli bedre beskyttet mot inntrengere som ødelegger regnskog og utsetter urfolk for sykdom de ikke har motstandsdyktighet mot. Summen av disse er viktige fordi de samlet sett setter viktige grenser for kommersielle aktiviteter i regnskogen.

Brasil

I 2024 bisto **Amigos da Terra** 22 quilombola-samfunn (afro-brasilianske innbyggere som er etterkommere av rømte slaver) med å få identifisert over 3000 territorier som samlet dekker et område på 40.000 km² (på størrelse med Sveits) i delstatene Pará, Piauí og Minas Gerais. **ISPN** arbeidet for å styrke rettighetene og levebrødet til urfolk i regionene Gurupi Mosaic og Timbira territoriene (se vedlegg til Norads årsrapport 2023). **CIFOR-ICRAF** m.fl. har utviklet et læringsverktøy som skal bidra til en mer rettferdig og effektiv forvaltning av fellesreservater. Den nasjonale tjenesten for statlige beskyttede naturområder (SERNANP) har fått opplæring i verktøyet. **IPAM** utviklet systemverktøyet SOMUC/SOTER (The Territory Observation and Monitoring System tool), som er spesielt rettet mot overvåking og forvaltning av beskyttede områder. Parallelt er det lagt til rette for en integrert plattform med kunstig intelligens til å organisere og analysere sekundære data om bioøkonomi, som blant annet vil gi informasjon om trusler, økonomisk utviklingspotensial, og styringskapasitet i disse territoriene. Urfolk og offentlige ledere m.fl. har fått opplæring i verktøyet.

Overvåking av beskyttelse av urfolksterritorier er også omtalt under andre resultatmål.

¹ <https://news.mongabay.com/2023/08/massive-carbon-offset-deal-with-dubai-based-firm-draws-fire-in-liberia/>

² Dette under Norads rammeavtale med Regnskogfondets som er støttet med midler fra Utenriksdepartementet, ikke Klima- og miljødepartementet.

Resultatmål 3: Effektive internasjonale insentivstrukturer for redusert avskoging i tropiske skogland

Et sentralt mål for Klima- og skoginitiativet er å etablere en effektiv finansiell insentivstruktur for skoglandenes innsats. Klima- og skoginitiativet arbeider for et velfungerende frivillig skogkarbonmarked med høy sosial og miljømessig integritet. Innenfor dette strategiske innsatsområdet bidrar Norads partnere særlig med kapasitetsbygging og tilrettelegging slik at skogland effektivt kan få tilgang til internasjonal klimafinansiering gjennom betaling for utslippsreduksjoner fra redusert avskoging og skogdegradering.

FNs utviklingsprogram (UNDP) har i 2024 gitt teknisk bistand til delstater i brasiliansk Amazonas, slik at delstatene kunne imøtekomme kravene i den såkalte ART/TREES-standard for kvantifisering, overvåking, rapportering og verifisering av utslippsreduksjoner. Dermed kan de få tilgang til klimafinansiering fra LEAF-koalisjonen, der offentlige og private aktører samarbeider om regnskogbevaring. De brasilianske delstatene, spesielt Pará, Tocantins og Acre, gjorde fremskritt med å imøtekomme standarden og med å forberede og iverksette avtaler om kjøp av utslippsreduksjoner (ERPA). Formelle konsultasjoner ble holdt med urfolk og lokalsamfunn i Brasil om dette og om godefordeling. I 2024 bidro også IPAM med teknisk støtte til delstatene i det juridiske Amazonas, i deres forberedelse til internasjonale karbonmarkedsforhandlinger. UN-REDD Programme har i 2024 gitt teknisk støtte til 19 land i deres arbeid med å imøtekomme kravene i ART/TREES standarden.

I Indonesia har WCS støttet myndighetene i Aceh med tilgang til REDD+ midler gjennom utviklingen av et program for utslippsreduksjoner, og bidratt til dialog mellom lokale og nasjonale myndigheter. Dette har resultert i at 1,75 millioner USD er øremerket Aceh fra Indonesias miljøfond (resultatbasert REDD+ finansiering fra Det grønne klimafondet).

Se også omtale av klimafinansiering under *1.9 Satsingsområde klima- og skog* i Norads årsrapport.

Resultatmål 4: Økt transparens i arealforvaltning, arealbruk, verdikjeder og finansiering

Tilgang til troverdig, presis og tidsmessig informasjon om de tropiske skogene – hva som skjer med den, hvorfor og hvem som har ansvaret – er viktig for Klima- og skoginitiativets måloppnåelse. Informasjon er av avgjørende betydning for at myndigheter og privat sektor kan iverksette gode tiltak mot avskoging, og for at sivilt samfunn kan utføre rollen som “vaktbikkje”. Norads partnere jobber langs flere spor på dette området, fra teknisk støtte og forbedring av skoglandenes målesystemer og tilgjengelige data, til avskogingsrisiko i verdikjeder og uavhengig journalistikk.

Kartlegging av avskogingsrisiko i verdikjeder

Transparensinitiativet **TRASE**, drevet av **Stockholm Environmental Institute (SEI)**, publiserer data om globale verdikjeder for produkter med høy avskogingsrisiko gjennom plattformen trase.earth. Der

gjøres informasjon om alle ledd i verdikjeden allment tilgjengelig, fra produsentkommune, via trading-selskap, til importland. En viktig milepæl for Trase i 2024 var etableringen av en sterkere tilstedeværelse i Kina og anerkjennelse for deres arbeid fra sentrale kinesiske aktører. Dette kulminerte i en workshop, arrangert i samarbeid med Chinese Academy of Science, som handlet om vitenskap og data for bærekraftige forsyningskjeder av landbruksråvarer. Etter beslutningen om å integrere trase.finance-plattformen i Forest IQ i 2023 har Trase skiftet fokus til engasjement med nøkkelaktører som det norske Etikkrådet for Statens Pensjonsfond Utland, og støtte til Forest IQ. Trase har fortsatt sin rolle som analyse- og data-leverandør til bruk i selskapers due diligence-arbeid, men også som kunnskaps- og beslutningsgrunnlag for myndigheter.

Trase leverte i 2024 også risikovurderinger av soyaproduserende kommuner i Brasil, som blir brukt av arbeidsgruppene for kveg og soya i Consumer Goods Forums Positive Coalition. Arbeidsgruppene i denne koalisjonen jobber med å redusere avskogingsrisiko for kveg og soya, blant annet gjennom å engasjere seg i dialog med sine leverandører, og gjennom å jobbe frem sporbarhetssystemer. Dataene fra Trase brukes av 14 medlemmer av arbeidsgruppen for kveg, inkludert Nestlé, McDonalds, Mars, Group Casino. Åtte medlemmer av soya-arbeidsgruppen, inkludert Colgate, Pepsico og Mondelez, bruker dataene for å rapportere avskogings- og konverteringsfrie innkjøpsvolumer.

I tillegg til å levere data og analyser til selskaper, myndigheter og Forest IQ, benyttes dataene til Trase av sivilsamfunn for å eksponere selskapers kobling til avskoging. **Mighty Earths** kampanje mot Bunge og **Client Earths** søksmål mot Cargill brukte blant annet Trase-data som saksgrunnlag. Data fra trase.earth gjøre også ytterligere tilgjengelig for journalister og forskere gjennom **Mongabay** Data Studio (se resultatmål 8).

Høyere kvalitet på skogdata og økt åpenhet

CIFOR-ICRAF har støttet globale aktører (UNFCCC, IPCC) og nasjonale og subnasjonale interessenter for å øke åpenhet og ansvarlighet i skog- og arealbrukssektoren. De jobber spesielt med beskyttelse av karbonrike torvmyrer og mangrover, gjennom utvikling av data med høyere kvalitet og mer tilgjengelig data og informasjon. Prosjektet dokumenterer sin vitenskapelige litteratur i den kontinuerlig oppdaterte REDD-LIT (<https://www.cifor-icraf.org/gcs/redd-lit/>) som er en gratis og åpen tilgangsressurs med en omfattende database. CIFOR-ICRAF har også bidratt til å forbedre Indonesias beregninger av hvor mye klimagasser som slippes ut fra torvmyrer og mangroveskoger.

I Brasil har **AdT** utviklet appen «Skoglov-termometeret», som har avdekket at 200 000 km² på private landlige eiendommer ikke er i samsvar med skogloven. I slutten av 2024 bidro AdT også til lansering av «Miljøportalen». Den inneholder informasjon om planlagt arealbruk og overvåker mer enn 1100 skogrestaurerings- og bevaringsprosjekter. Verktøyet fungerer som et datalager og overvåkingssystem som blant annet hjelper til med å måle fremdriften og effektiviteten til restaureringsinitiativer. **IPAM** bidro til opprettelsen av nettverket Licencia Amazônia, som har som mål å forbedre åpenheten av lovlig avskoging og miljølisensprosedyrer. IPAM bidro også til å oppdatere Planen mot avskoging og for brannforebygging i delstaten Maranhão.

I oktober 2023 forpliktet Gabon seg til å omstille hele skogsektoren gjennom å innføre et sporbarhets- og gjennomsliktighetssystem for sin skogforvaltning. Det nasjonale sporbarhetssystemet for trevirke i Gabon (SNTBG) har som mål å spore alle treprodukter og gjøre

sentrale skogdata elektronisk tilgjengelige for offentligheten. SNTBG er resultatet av et flerårig samarbeid mellom den gabonske regjeringen, **Environmental Investigation Agency (EIA)** og Code4Nature for å bekjempe systemisk korrupsjon og utbredt ulovlig tømmerhogst. EIA har i 2024 jobbet med operasjonalisering og implementeringen av SNTBG, og planlegger i 2025 en gradvis overføring av eierskap til nasjonale myndigheter.

Videre har innsats gjennom **TRAFFIC** bidratt til erfaringsutvekslinger og felles utarbeidelse av retningslinjer mellom nasjonale skogforvaltninger og urfolksorganisasjoner i Republikken Kongo, og Kamerun med tollmyndigheter og bransjeforeninger for tømmerimport i Vietnam og Kina.

For flere resultater om transparens, se også resultatmål 6 og 7. For omtale av partneres bruk av satellittdata finansiert av Klima- og skoginitiativet, se resultatmål 7, og *1.9 Klima og skogsatsingen* i Norads årsrapport.

Resultatmål 5: Råvaremarkeder stimulerer til avskogingsfri produksjon i tropiske skogland

Produksjon av råvarer er fortsatt den største driveren for avskoging i mange av Klima- og skoginitiativets samarbeidsland. Rundt en fjerdedel av globale klimagassutslipp kommer fra jordbruk, skogbruk og annen arealbruk, med konvertering av skog til jordbruksland som viktigste utslippskilde. Samtidig vil globale klimaendringer og naturtap, for eksempel i form av færre pollinatorer, medføre reduserte avlinger og utarming av produksjonsområder. De økonomiske tapene vil kunne skape makroøkonomisk og finansiell ustabilitet i land som er økonomisk avhengige av jordbruksproduksjon – i praksis de fleste landene i det tropiske skogbeltet. Dette vil ramme angjeldende selskaper direkte og indirekte.

Å redusere etterspørselen etter råvarer dyrket på nylig avskoget land – og øke etterspørselen etter de samme råvarene dyrket på bærekraftig vis – er sentralt i klima- og skoginitiativets strategi. Norad arbeider særlig med partnere fra sivilt samfunn innenfor dette innsatsområdet. 2024 har til dels vært preget av tilbakeslag i politiske ambisjoner, særlig demonstrert av EUs utsatte implementering av EUs avskogingsforordning (EUDR). Også innenfor selskaper og finansinstitusjoner er det fravær av ledestjerner med store ambisjoner som drar skogagendaen videre i høyt nok tempo.

Forpliktelser er ikke tilstrekkelig

Det har de siste årene vært en liten økning i antall selskaper med forpliktelser knyttet til avskoging, men fortsatt står majoriteten av verdens finansinstitusjoner og selskaper uten forpliktelser. Global Canopy overvåker innsatsen til de 500 selskapene og finansinstitusjonene som har størst innflytelse over avskoging (rapporten "Forest 500"). Ifølge Global Canopys siste rapport har 66 prosent av de 350 mest innflytelsesrike selskapene minst én slik forpliktelse. Imidlertid har bare 25 prosent av disse selskapene publisert forpliktelser for alle høyrisiko-produktene de er eksponert for. Den gjennomsnittlige implementerings- og rapporteringsscoren for selskapene er 15 prosent. Dette indikerer at mange selskaper ikke iverksetter forpliktelsene sine effektivt.

Nasjonal innsats for avskogingsfrie råvarer

Flere produsentland har i 2024 intensivert innsatsen for å forbedre sporbarhet og sikre overholdelse av avskogingsfrie forsyningskjeder gjennom å styrke sine overvåkingssystemer. I Indonesia er et nytt nasjonalt dashboard for lovlig palmeolje på plass og i Brasil er det stadig fremgang med å få på plass et nasjonalt sporbarhetssystem for storfekjøtt. Det er også håp om at Colombias kongress i 2025 vil vedta et sporbarhetssystem for kveg. Ecuador har i lengre tid jobbet for å samkjøre klima-, landbruks- og handelsagendaene gjennom Pro Amazonia-programmet (finansiert av Det grønne klimafondet (GCF) og Global Environmental Facility (GEF)). I 2024 resulterte dette i at den første policy-baserte, nasjonalt sertifiserte, avskogingsfrie kaffen kom på markedet, i samarbeid med Lavazza. Det norskfinansierte **UN-REDD Programme** har bidratt med teknisk støtte¹.

EUs forordning for avskogingsfrie produkter (EUDR)

EUs avskogingsforordning (EUDR) ble vedtatt i 2023, og skulle opprinnelig tre i kraft i slutten av 2024. Målet er å minimere EUs bidrag til avskoging og skogforringelse, redusere EUs bidrag til klimagassutslipp og beskytte biologisk mangfold. EUDR stiller krav til produkter som omsettes på det europeiske markedet, og dekker en rekke produkter som soya, palmeolje, gummi, kakao, kaffe, tre og storfe². EU er en stor importør av landbruksprodukter, og forhåpentligvis kan lovgivning i EU få betydning globalt og inspirere andre land til å innføre tilsvarende lovgivning.

EUDR-vedtaket i 2023 ble godt hjulpet av årelang påvirkningsinnsats fra partnere som Trase, Client Earth, WWF, Mighty Earth, NWF, Regnskogfondet og Fern. Flere har bidratt til å påvirke innholdet, herunder inkludering av lær som er en viktigere importvare enn kjøtt til det europeiske markedet. **Client Earth** spilte en viktig rolle i å sørge for et sterkt juridisk rammeverk på EUDR, inkludert juridiske klausuler om sporbarhet i forsyningskjeden, offentlig rapportering og effektive klagemekanismer. **National Wildlife Federation** (NWF) og brasilianske **Amigos da Terra** er blant organisasjonene som har jobbet for at EUDR også skal gjelde savanneskogen Cerrado i Brasil, under bestemmelser om "other wooded land". Savanneskog har ikke samme beskyttelse som regnskog i den brasilianske skogloven, men har stor betydning for økosystemet i Amazonas.

Etter at EU i 2024 vedtok et års utsettelse, vil EUDR ha bindende forpliktelser fra 30. desember 2025. Mange av de nevnte partnerne bidro i 2024 til at innholdet i EUDR ikke ble vesentlig endret i forbindelse med utsettelsen. **Trase** la for eksempel ned betydelig innsats for å forhindre at lovgivningen ble gjenåpnet og svekket, og publiserte en serie med 27 "fact sheets" for hver EU-medlemsstat og deres eksponering mot avskoging.

En midtveisgjennomgang av **FERN** som leder et konsortium av syv sivilsamfunnsorganisasjoner, viser til at EUDR er banebrytende i å regulere etterspørselssiden etter avskogingsfrie produkter, etter flere år hvor frivillige forpliktelser fra selskaper og myndigheter har vist seg utilstrekkelig. FERN har bla

¹ <https://www.un-redd.org/post/paris-agreement-coffee-cup-ecuadors-journey-market-certified-deforestation-free-coffee>

² <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/internasjonalt/eu-regelverk/eu-regelverkliste/eu-regelverk/?id=32023R1115>

samarbeidet med The Brazil's Indigenous People's Articulation (ABIP) som bidro til at bestemmelser knyttet til urfolks rettigheter skal være del av aktsomhetsvurderinger under lovgivningen.

Erfaringer fra Vietnam og omliggende land i Mekong har også vist at EUDR har en vesentlig betydning for produksjon og eksport av tømmer, trevareprodukter, og andre jordbruksprodukter. Erfaringene viser at adferdsendring i eksportmarkedet også ofte medfører adferdsendring i de innenlandske markedene. I Vietnam har **Forest Trends** samarbeidet med næringsorganisasjoner og myndighetene for å øke forståelsen for EUDR. I tillegg har de drevet opplæring for lokale myndigheter og små- og mellomstore bedrifter i hvordan de skal oppfylle kravene. Forest Trends har sammen med vietnamesiske næringsorganisasjoner for eksempel utviklet veiledere for småprodusenter.

Flere partnere jobber for å støtte småbønder i å møte økte krav og reguleringer under EUDR. For enkelte land og småprodusenter er dette en stor utfordring, selv med utsettelsen på 12 måneder. I Etiopia er for eksempel kaffe en viktig inntektskilde for 5 millioner småbønder, og den største eksportvaren. Etiopisk kaffe er avhengig av skogen for å få skygge, og kaffe er derfor ikke en driver for avskoging i Etiopia. Utfordringen ligger i å få på plass sporing- og verifiseringsprosesser i tide. Hvis ikke er det fare for at småbønder vil velge å kutte ned skogen for å kunne dyrke produkter de får solgt. Konsekvensene kan da bli det motsatte av intensjonen med EUDR.

Økt etterspørsel fra Kina

Asia og særlig Kina står for en økende andel import av landbruksvarer fra skogland. Flere av Norads partnere har de senere årene rettet oppmerksomheten mot det kinesiske markedet og verdikjeder fra Sør-Amerika til Kina.

Regnskogfondet har gitt faglig støtte til kinesiske selskap og finansinstitusjoner som ønsker å fremme grønn økonomi og null-avskoging og erfarer at det er økende etterspørsel etter kompetanse på dette området. **WWF** i flere land, inkludert WWF Norge, har over tid jobbet med store kinesiske selskaper, China Meat Association (CMA) og Kinas handelskammer. Som et resultat av dette har seks kinesiske selskaper som importerer palmeolje, soya og kjøtt forpliktet seg til avskogingsfrie verdikjeder.

Forpliktelser er likevel ikke nok. I 2023 samarbeidet **Pulitzer Center**, Reporter Brasil og **Mongabay** om journalistikk som avslørte at det kinesiske selskapet Cofco, som har forpliktet seg til å overholde soyamotoriet i Brasil, kjøpte inn soya fra gårder som avskoget. Cofco er Kinas ledende matleverandør, og importerer korn, oljer, sukker og kjøtt fra hele verden for å bidra til å brødfø 1,4 milliarder mennesker. I 2019 lovet selskapet å bekjempe avskoging¹. Cofco har vedtatt en rekke retningslinjer for å rydde opp i verdikjedene, og har mottatt milliarder av dollar i lån med redusert rente fra en gruppe med 21 ledende banker, for å oppfylle disse løftene².

¹ <https://www.weforum.org/stories/2019/01/we-can-feed-the-world-in-a-sustainable-way-but-we-need-to-act-now/>

² <https://news.mongabay.com/2023/06/despite-billions-tied-to-clean-supply-chains-chinas-cofco-still-turns-to-deforesters/>

Mighty Earth har gjennomført flere kampanjer rettet mot private selskaper og supermarkedkjeder for at de ikke skal kjøpe produkter som kan ha bidratt til avskoging. For eksempel har Mighty Earth samarbeidet med Carrefour om avskogingsfrie verdikjeder for kjøtt i Brasil. Som følge av dette har Carrefour lagt press på JBS om å ekskludere gårder som produserer kjøtt knyttet til avskoging. Ved forrige rapportering høsten 2024 var 177 gårder ekskludert. Dette arbeidet fortsetter, og viser at press fra sivilsamfunn kan føre til bedre praksis i enkeltelskaper som JBS – som deretter legger press på resten av verdikjeden.

Amigos da Terra bidro i 2024 til revisjonen av Meat Conduct Adjustment Term (TAC). Nå vurderer de viktigste forbrukermarkedene for brasiliansk storfekjøtt å ta i bruk resultatene av denne revisjonen som kjøpskriterier for å sikre samsvar med skogloven. **IPAM** bidro til utarbeidelse av bærekraftskriterier for soya- og kakaokjedene. I tillegg har de i støtteperioden gitt teknisk bistand til 250 familier som produserer kakao. For dette formål ble appen Paidegua utviklet, som lar landbruksteknikere bistå familiebonder i områder som er vanskelig å nå i Amazonas. Verktøyet gjør det også mulig å opprette organiserte databaser over eiendom.

Som del av sin landskapstilnærming bidrar **the Sustainable Trade Initiative (IDH)** med å øke miljøbevisstheten hos myndigheter, privat sektor og småbønder/produsenter. Siden oppstarten i 2022 har programmet støttet 1200 småbønder som driver med kveg i delstaten Mato Grosso, for å sikre sporing av kalver og dokumentasjon på at verdikjeden ikke inneholder avskoging. 160 småbønder/kvegprodusenter er støttet gjennom en pilot i delstaten Pará, og oppskalering er planlagt i 2025. Dette er en pilot på sporbarhet av kveg som kan bidra inn i delstatsmyndighetens planer om å på sikt å kunne spore alt kveg som produseres i Pará. Slik sporbarhet helt nederst i verdikjeden er en forutsetning for effektiv sporing og ansvarlighet i hele resten av verdikjeden.

Resultatmål 6: Finansmarkeder stimulerer til avskogingsfri råvareproduksjon i tropiske skogland

Globale og regionale finansmarkeder er en viktig indirekte tilrettelegger for råvaredrevet avskoging i tropiske skogland gjennom sine investeringsporteføljer. Finansieringsstrømmene er imidlertid lite synlige for offentligheten, og dermed lite utsatt for eksternt press. Ledende finansinstitusjoner har siden 2015 økt finansieringen til selskaper som driver avskoging, i takt med økende etterspørsel og handel med jordbruksråvarer. Dette på tross av økt oppmerksomhet om og tilslutning fra store markedsaktører til ulike "null-avskogingsforpliktelser" det siste tiåret. Det er en jevn økning av selskaper og finansinstitusjoner som utvikler avskogingspolicyer og planer for å ikke bidra til avskoging. Norads støtte til sivilsamfunnsorganisasjoner har bidratt til et høyt kunnskaps- og bevissthetsnivå om avskogingsrisiko i forsyningskjeder og investeringsporteføljer. Arbeidet med å fjerne koblingene til avskoging og gjennomføre null-avskogingspolicyer går imidlertid for sakte. Norad legger til rette for denne overgangen gjennom ulike tiltak beskrevet under.

Begrense finansiering til avskoging

Norad støtter blant annet partnere som utvikler standarder og verktøy som finanssektoren kan benytte for å redusere avskogingsrisikoen i sine porteføljer. **WWF** har spilt en viktig rolle i å påvirke en ny og progressiv policy fra Brazilian Federation of Banks (Febraban). Den innebærer at 21 finansinstitusjoner stiller krav til monitorering av direkte og indirekte leverandører i verdikjeden for kveg som betingelse for utlån og finansiering til selskaper i kvegsektoren.

Regnskogfondet rapporterer at de sammen med partnere fra 2021-2023 bidro til at 31 banker og investorer, 24 internasjonale investorer og flere banker i Australia og PNG har tatt skritt for å unngå å finansiere råvareproduksjon som driver avskoging eller bryter menneskerettighetene til lokale urfolk. Regnskogfondets partner Climate Observatory (OC) har for eksempel vært en viktig bidragsyter til at den brasilianske utviklingsbanken (BNDES) i desember 2023 godkjente en ny regel for å begrense finansiering til landeiere som er involvert i ulovlig avskoging. Andre aktører i finansmarkedet i Brasil følger ofte regelverk og praksis som er etablert av BNDES, og Regnskogfondet forventer derfor at dette vil kunne bidra til en reduksjon av tilgjengelig finansiering for aktører som er involvert i avskoging og andre ulovlige aktiviteter.

Forest IQ - nytt verktøy for finanssektoren

Forest IQ er et verktøy tilpasset investorer, som screener investeringsporteføljer for avskogingsrisiko. Forest IQ har siden lansering i november 2023 etablert en bred brukerbase med totalt 1239 brukere i 2024. Nær 40% av brukerne representerer finansinstitusjoner (om lag 80 kapitalforvaltere, 300 fondsforvaltere og 100 fra bank). Forest IQ har en betydelig brukerbase i Nord-Europa og Storbritannia, men har brukere fra hele verden. Finansinstitusjoner rapporterer at de bruker Forest IQ for å overvåke avskoging i investeringsporteføljene sine og til å danne grunnlag for selskapsdialog. Brukere fremhever verktøyetets verdi i å levere standardiserte, skalerbare data for investeringsbeslutninger.

I 2024 ble Forest IQ brukt av 180 sivilsamfunnsorganisasjoner. Anthropocene Fixed Income Institute brukte Forest IQ-data til å opprette Deforestation Debt Universe, som jobber for å øke transparens rundt finansiell risiko knyttet til avskoging for renteinvestorer. Forest IQ er også referert i veiledninger fra ideelle organisasjoner som jobber med finanssektoren, inkludert FFRC, GFANZ og WWF. Forest IQ har fått betydelig medieoppmerksomhet og anerkjennelse, og har blitt omtalt i Reuters, Financial Times (Sustainable Views) og Environmental Finance. Forest IQ ble også utnevnt til "one to watch" i *Global Good Awards' Finance Player of the Year* i oktober 2024.

Rapportering på naturtap og risiko

Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD) er et markedsdrevet initiativ og frivillig rapporteringsrammeverk, der bedrifter og investorer rapporterer på hvordan deres virksomhet *påvirker* og *påvirkes*¹ av naturtap. Formålet med TNFD er å stimulere til et skifte i globale pengestrømmer fra naturødeleggende aktivitet til «natur-oppbyggende» aktivitet, i tråd med Global

¹ «impact and dependencies»

Biodiversity Framework (GBF).¹ TNFD ble etablert i 2021, er inkludert som prioritert initiativ i G20s *Sustainable Finance Roadmap*, og har fått bred global anerkjennelse. Ved å følge TNFDs rammeverk kan selskaper bedre forstå sin avhengighet av naturressurser og risikoene ved naturtap, og ta hensyn til dette i beslutninger. Rammeverket fremmer at virksomheter rapporterer på finansiell risiko knyttet til naturtap, samt hvordan slik risiko håndteres av den enkelte virksomhet.

Selve rapporteringsrammeverket til TNFD ble lansert høsten 2023. Ved utgangen av 2024 har over 200 selskaper prøvd ut rammeverket, og 500 selskaper sier de skal ta det i bruk. Disse har forpliktet seg til å rapportere i TNFD-rammeverket for regnskapsåret 2024, eller senest regnskapsåret 2025. De børsnoterte selskapene som hadde forpliktet seg til rammeverket i oktober 2024 (annonsering under CBD COP16), representerte over 6500 milliarder USD i markedsverdi, en økning på 63 prosent siden januar 2024 (ved første annonsering under World Economic Forum). 129 finansinstitusjoner er registrert som TNFD-brukere, og representerer over 17 000 milliarder USD i forvaltede eiendeler, en økning på 26 prosent siden januar 2024.² Dette inkluderer 25 prosent av bankene som er definert som verdens mektigste (Global Systemically Important Banks - GSIBs).

Et ledende globalt rammeverk for avskogingsfrie verdikjeder

Accountability Framework Initiative (AFi) er et initiativ drevet frem av sivilsamfunnsorganisasjoner, med **Rainforest Alliance (RA)** som sekretariat. Formålet er å definere og standardisere begreper og praksis knyttet til avskogingsfrie verdikjeder. AFi har utviklet seg til å bli et ledende globalt referanserammeverk, og RA fortsetter å jobbe for at flere virksomheter skal ta det i bruk. I 2024 har over 350 selskaper brukt AFi – en signifikant økning fra ca 230 selskaper i 2023. For å øke bruken av AFi ytterligere jobber RA nå mot større koalisjoner av virksomheter og finansinitiativ³. I 2024 hadde 125 koalisjoner («multipliers») tatt AFi i bruk, mot 102 året før. AFi deltok i 2024 i utviklingen av DEFT-pathway (Deforestation-free Finance Transition), ledet av Global Canopy. Dette initiativet bruker AFis rammeverk for å skape en strukturert veileder for finansinstitusjoner til å engasjere seg i selskapsdialog og katalysere overgangen til avskogingsfrie verdikjeder og/eller investeringsporteføljer. Dette vil utgjøre betydelige og oppmuntrende fremskritt etter hvert, hvis mange nok selskaper og finansinstitusjoner tar det i bruk.

Synliggjøring av høy avskogingsrisiko i verdikjeder

Carbon Disclosure Project (CDP) samler inn data fra virksomheter, finansinstitusjoner, myndigheter og sivilsamfunn som ønsker å rapportere på avskogingsrisiko (og annen natur- og klimarisiko) gjennom CDPs rapporteringsverktøy. Med støtte fra Norad var det i 2023 identifisert hele 348 finansinstitusjoner med høy avskogingsrisiko i sine porteføljer, som rapporterte på avskogingsrisikoen ved hjelp av CDP sitt rapporteringsskjema for skog. Dette representerer 79 prosent av alle identifiserte finansinstitusjoner. Det ble også bl.a. gjennomført porteføljeanalyser med

¹ GBFs delmål 15 krever at store transnasjonale selskaper og finansinstitusjoner regelmessig overvåker, vurderer og offentliggjør risikoer, avhengigheter og konsekvenser for biologisk mangfold.

² <https://tnfd.global/engage/tnfd-adopters/>

³ For eksempel Consumer Goods Forum (CGF) Forest Positive Coalition of Action (FPC), the Global Platform for Sustainable Natural Rubber (GPSNR), WWF's implementation toolkit, UK Soy Manifesto, og the Science Based Target's initiative (SBTi) Forest, Land and Agriculture (FLAG) targets.

22 av disse, hvor de ved hjelp av sin rapportering til CDP har kunnet presentere innsikt og anbefalinger om hvordan disse finansinstitusjonene skal håndtere og unngå avskogingsrisiko.

Hjelper investorer med å stille krav

Ceres jobber med finanssektoren gjennom å kartlegge finansinstitusjoners avskogingsrisiko, og koordinerer grupper av investorer for å stille krav til enkeltelskaper. De fremmer også resolusjoner og bistår investorer med forberedelser og briefing i forkant av investor-dialoger. I 2024 støttet Ceres 101 institusjonelle investorer fra 13 land som representerte 43 300 milliarder USD i fondsforvaltning gjennom sin Food and Nature investor-arbeidsgruppe. Ceres har utstyrt disse finansinstitusjonene med oppdatert forskning og veiledning og dermed gitt støtte i investorenes dialog om avskogingsforpliktelser med de store globale matselskapene. Investorledet dialog støttet av Ceres ga nye forpliktelser og tiltak for å redusere avskoging fra flere selskaper i 2024, inkludert Smurfit WestRock Company, McDonald's Corporation, Pilgrim's Pride Corporation og Marfrig Global Foods.

Resultatmål 7: Redusert skogkriminalitet

Miljøkriminalitet, inkludert skogkriminalitet, er regnet for å være en av de mest inntektsgivende formene for kriminalitet i verden, og gir mellom 100 og 300 milliarder US dollar i ulovlig utbytte hvert år. Handel med ulovlig tømmer alene har ifølge Interpol en estimert verdi på mellom 51-152 milliarder dollar årlig, noe som representerer et stort tap i skatteinntekter¹. Miljøkriminalitet er forbundet med annen alvorlig kriminalitet, som hvitvasking av penger, narkotikahandel, menneskerettighetsbrudd og korrupsjon, og fører til sosial destabilisering i sårbare land og regioner. I stor skala underminerer slik kriminalitet innsats for å nå klima-, natur- og utviklingsmål i tropiske skogland. Narkotikaøkonomien har i mange år vært en stor driver av avskoging i Colombia², og legger i økende grad også press på skogen i Brasil, Ecuador og Peru. Ulovlig gruvedrift har også blitt en viktig driver for avskoging³, blant annet forårsaket av rekordhøye priser på gull. Dette har alvorlige konsekvenser både for skogen og for liv og helse i urfolks- og lokalsamfunn. Og etterspørsel etter mineraler i forbindelse med det grønne skiftet forårsaker både avskoging⁴, skog- og miljøkriminalitet⁵. Innsats for bekjempelse av skogkriminalitet er derfor sentralt i Klima- og skoginitiativets strategi.

Sivilsamfunn og media kan spille en viktig rolle i å avsløre og rapportere om korrupsjon og ulovligheter i skogsektoren, og slik legge press på myndigheter og håndheving av lover. Sivilsamfunn bidrar også gjennom kursing, bevisstgjøring og kapasitetsbygging f.eks. hos tollmyndigheter og lokalsamfunn. Klima- og skoginitiativet har investert i prosjekter med mål om å bygge kapasitet for å håndheve lover gjennom opplæring, teknisk støtte og nødvendig utstyr, inkludert droner og

¹ <https://www.interpol.int/Crimes/Environmental-crime/Forestry-crime>

² <https://news.mongabay.com/2024/05/narco-activity-takes-heavy-toll-on-colombias-protected-forests-satellite-data-show/>

³ <https://www.nature.com/articles/s41467-024-54220-2>

⁴ <https://news.mongabay.com/2024/02/indonesian-nickel-project-harms-environment-and-human-rights-report-says/>

⁵ <https://news.mongabay.com/2024/05/impunity-and-pollution-abound-in-drc-mining-along-the-road-to-energy-transition/>

satellittovervåkingssystemer. Prosjektene har også fasilitert samarbeid mellom forskjellige byråer, inkludert påtalemyndigheter, politi og miljømyndigheter. Flere prosjekter har styrket regionale og nasjonale systemer for overvåking og kontroll av ulovlige aktiviteter.

Norads partnere har i perioden 2021-2024 bidratt betydelig til arbeidet mot skogkriminalitet, gjennom dokumentasjon og rapportering av ulovlig hogst og riggede konsesjonstildelinger, skatteunndragelser og korrupsjon i skogsektoren, og rapportering til nasjonale/lokale myndigheter. Støttetottakere har også bidratt til å eksponere internasjonale handelsnettverk for ulovlig tømmer. Slike avsløringer har fått oppmerksomhet både i landene hvor tømmeret har sitt opphav, og i markeder i EU og USA. Norads partnere støtter også lokalsamfunns og urfolks overvåking av skog, blant annet gjennom kapasitetsbygging og bruk av ny teknologi. De har bidratt til bedre overvåkning av skog og bedre muligheter for å avsløre skogkrim og miljøkrim. I tillegg støtter Norad uavhengig, undersøkende journalistikk om tropisk regnskog¹. Disse partnerne jobber med å avdekke skogkriminalitet blant annet ved hjelp av satellittdata, kunstig intelligens og kursing av journalister. Under følger eksempler på resultater. Partnere er i noen tilfeller anonymisert på grunn av sikkerhetsrisiko.

Brasil og Colombia

I Brasil bruker sivilsamfunnsorganisasjonen Imazon satellittbilder til å overvåke inngrep på skogen i Amazonas. Deres analyser gjør det mulig å sette søkelys på de kommunene innenfor en delstat der det er størst risiko for avskoging, og levere bevismateriale for brudd på skoglovgivning til påtalemyndighetene. Imazon holder også tett kontakt med medieaktører og nettverk av journalister. Den digitale plattformen JusAmazonia deler informasjon om konkrete tilfeller av skogkriminalitet for hele Amazonas. IPAM har i 2024 deltatt i en offentlig høring om skogkriminalitet i den nasjonale kongressen, og har sammen med den brasilianske Association of Environmental Prosecutors (ABRAMPA) bidratt med en analyse av kostnadene ved klimaskader forårsaket av ulovlig avskoging.

En Norad-partner (som av sikkerhetshensyn er anonymisert) bidrar til å redusere skogskriminalitet i Colombias Amazonas. Partneren gir faglig støtte til påtalemyndighetene, utvikler analysemateriale, samarbeider med urfolk og driver opplæring av miljøforkjempere, urfolk og kvinnegrupper. Partneren har også et formalisert samarbeid med riksadvokaten - både med kontoret som spesialiserer seg på forbrytelser mot naturressurser og miljøet, og påtalemyndighetens kontor spesialisert på miljøspørsmål. Partneren har bidratt til å gjøre det mulig for politi og påtalemyndigheter å føre saker for retten som også retter seg mot de som finansierer skogkriminalitet, og har produsert etterretningsrapporter som er blitt brukt av Colombias påtalemyndigheter og økokrim.

Norads kommunikasjonsavdeling besøkte Colombia i 2023, og publiserte i 2024 videoer i Norads sosiale medier som blant annet handler om bønder som har gått over fra ulovlige kokadyrking til levebrød-aktiviteter som ikke ødelegger skogen.²

² <https://www.youtube.com/watch?v=McE1xk3fAHg>

Peru og Ecuador

Gjennom samarbeidet med Amazon Conservation Association (ACA) fortsatte sivilsamfunnet i 2024 å drive et aktivt, effektivt, transparent og bærekraftig overvåkingssystem for avskoging i sanntid i Peru og Ecuador. Dette støtter regional overvåkingsinnsats i hele Amazonas, og har økt sivilsamfunnets kapasitet til å analysere data og utvikle rapporter i sanntid, som også brukes som dokumentasjon av medier og myndigheter. Sammen med andre autoritative data blir ACAs sanntids satellittbilder og droner brukt i prosjektet *Monitoring of the Andean Amazon Program* (MAAP). MAAP kan identifisere og fastslå lovligheten av avskoging i enhver skala på ethvert punkt i hele Amazonasbassenget. Norad støtter arbeidet i Peru og Ecuador.

Prosjektet har bidratt til å redusere peruanske myndigheters responstid fra 3 år til bare åtte dager, og styrket monitorering av skogbranner. I 2024 publiserte ACA en rapport¹ med egne tall fra prosjektet, som viser at avskoging i den sørlige delen av peruansk Amazonas som følge av gruvedrift utgjorde over 300 km² fra 2021-2024. En fjerdedel er ulovlig, og nesten 60 prosent av denne foregår i urfolksterritorier. Gjennom samarbeid med lokale partnere har ACA styrket urfolksgruppers evne til å beskytte egne områder mot ulovlige inngrep, og gitt opplæring i satellittovervåkning til over 400 sivilsamfunn og offentlige aktører. En uavhengig evaluering fremhever to betydelige langsiktige konsekvenser fra dette arbeidet: styrking av tilliten mellom statlige institusjoner og sivilsamfunnet og styrking av myndigheter og lokale aktører med teknologiske verktøy for overvåking. Videre ble kampen mot skogkriminalitet styrket i Peru ved at sporingen av tømmer ble forbedret som følge av et Norad-støttet prosjekt ledet av USAID, som ble avsluttet i 2024.

Indonesia

I Indonesia har Walhi gitt viktige bidrag i arbeidet med en styrket juridisk mekanisme for å håndtere skog- og miljøkriminalitet, og bidratt til å øke påtalemyndigheters og domstolars kunnskap om og evne til å håndtere skog- og miljøkriminalitet. I 2023 innrapporterte Walhi 194 selskaper involvert i skog og torvmyrbranner til myndighetene (MoEF). 33 saker ble brakt for retten, med aktive bidrag fra 88 miljøadvokater.

Journalistikk om skogkriminalitet

Mongabay og journalister støttet av Pulitzer Centers to regnskogfond har spilt en viktig rolle i å avsløre og redusere skogkriminalitet, spesielt i Amazonas. Etterforsknings- og påtalemyndigheter i flere av Klima- og skoginitiativets samarbeidsland har brukt sakene aktivt i sitt arbeid. Sakene skaper oppmerksomhet om skogkriminalitet og risikoene urfolk og andre miljøforkjempere blir utsatt for.

I 2021 gikk forskere (fra ACA) og journalister (fra Pulitzer Center's Rainforest Investigations Network) sammen med KI-eksperter (Earth Genome) om å utvikle en kunstig intelligens-modell som kunne oppdage gruver i Amazonas. I 2022 lanserte de verktøyet Amazon Mining Watch, som ved hjelp av historiske satellittbilder kan identifisere arrene etter gruvearbeidere i regnskogen, og oppdage nye gruver. En analyse fra 2024 viser at det fra 2018 til 2023 var en fordobling av gullgruve-områder i

¹ <https://www.maaprogram.org/maap-208-gold-mining-in-the-southern-peruvian-amazon-summary-2021-2024/>

Amazonas – fra 9630 km² til 19000 km². 55 prosent av de analyserte gruvene var i Brasil, 15 prosent i Guyana og 7 prosent i Peru¹.

Også Mongabay jobber med datadrevet journalistikk, der de bl.a. kombinerer høyteknologiske analyser med satellittdata (Planet og Global Forest Watch m.fl.) og verktøy som ACAs MAAP-prosjekt og Amazon Mining Watch, med informasjon fra offentlige registre og undersøkelser på bakken.

I 2024 kartla Mongabay sammen med Earth Genome (med støtte fra Pulitzer) hemmelige landingsstriper for fly i eller nær urfolksterritorier i Peru. De utviklet et KI-verktøy som oppdaget 67 hemmelige flystriper. Fly brukes her til kriminell aktivitet, inkludert smugling. Graveprosjektet dokumenterte videre koblinger til narkohandel og drap på urfolk². Analysen kombinerte kunstig intelligens og satellittbilder, data fra offisielle kilder og journalistiske undersøkelser på bakken for å bekrefte hver flystripe assosiert med narkoaktivitet. Mongabay analyserte i 2024 også data som viser at 57 prosent av beskyttede områder i Perus Amazonas og 62,5 prosent i Colombia er truet av narkohandel og gruvedrift³, og ble invitert av kongressmedlemmer i Colombia i for å presentere funnene. I 2023 dokumenterte Mongabay 70 ulovlige gruvedrift-operasjoner ved urfolkslandsbyer i Peru⁴ - en sak som fikk oppmerksomhet i peruanske medier og medførte at politi og påtalemyndigheter aksjonerte.

I Brasil avslørte Mongabay i 2024 blant annet ulovlig kvegdrift innenfor Arariboia urfolksterritorium, og svindel med karbonkreditter som bidro til at føderalt politi gikk til aksjon og flere REDD+ prosjekter ble suspendert. I DR Kongo avslørte All Africa i 2024 (med støtte fra Pulitzer) hvordan kriminelle nettverk utnytter konflikten i øst-Kongo til å eksportere ulovlig tømmer ut av landet.⁵ Serien vant pris for beste gravejournalistikk i Afrika i 2024.

Resultatmål 8: Global oppslutning

Å lykkes med hver og ett av Klima- og skoginitiativets delmål krever at flere forstår regnskogens betydning, hvordan den bidrar til å sikre globale fellesgoder, hva slags rolle urfolk og andre skogbaserte folk spiller som forvaltere av skogen, og hvorfor skogen ødelegges og hva som kan gjøres for å endre dette. Klima- og skoginitiativet jobber globalt med å øke transparens i skogdata, redusere etterspørsel etter avskogingsdrivende råvarer, styrke urfolks og lokalsamfunns rettigheter og bekjempe skogkriminalitet. En stor del av innsatsen gjøres gjennom Norads partnere. Flere av

¹ <https://news.mongabay.com/2024/07/gold-mining-in-the-amazon-has-doubled-in-area-since-2018-ai-tool-shows/>

² <https://news.mongabay.com/custom-story/indigenous-leaders-killed-as-narco-airstrips-cut-into-their-amazon-territories/>

³ <https://es.mongabay.com/2024/07/devastacion-imparable-areas-protegidas-amazonicas-colombia-peru-acorraladas-mineria-narcotrafico/>

⁴ https://es.mongabay.com/2023/10/infierno-del-oro-en-rio-cenepa-focos-de-mineria-ilegal-peru/?_ga=2.131769295.1567078402.1741704705-1320289184.1731869128

⁵ <https://www.theafricareport.com/342361/how-congos-trees-are-smuggled-through-east-africa/>

resultatene på dette området er omtalt under andre resultatmål. Her omtales derfor eksempler på resultater fra arbeid for å øke oppslutning og kunnskap om skog, gjennom støtte til uavhengig journalistikk, trosbasert dialog og strategisk kommunikasjon.

Global mediedekning om tropisk skog

Klima- og skoginitiativets styrking av uavhengig journalistikk om tropisk skog har bidratt til å løfte skog på agendaen nasjonalt og internasjonalt, og partnere har effektivt benyttet det mulighetsrommet innsatsen under øvrige resultatmål har bidratt til å skape. De har blant annet brukt åpne satellittdata og kunstig intelligens til å avsløre ulovlig avskoging og gruvedrift som truer verneområder og urfolksterritorier, systematisk løftet fram urfolks perspektiver, kartlagt verdikjeder, avslørt selskaper og lagt press på både myndigheter og selskaper.

Klima- og skoginitiativets støtte til **Pulitzer Center** bidro i perioden 2019-2023¹ til mange viktige avsløringer og til en omfattende, global mediedekning av tropisk skog. Til sammen har Rainforest Journalism Fund og Rainforest Investigations Network (RIN) i perioden bidratt til å produsere mer enn 2000 mediasaker i mer enn 800 mediehus i over 50 land. Dette inkluderer store internasjonale medier (New York Times, Washington Post, BBC, The Guardian, National Geographic, TIME Magazine, Le Monde, El Pais) samt mange hundre regionale og nasjonale mediehus over hele verden, fra de største mediene i skoglandene, til urfolksnærradio i Amazonas.

Mongabay har 100 ansatte journalister og 1000 bidragsytere globalt, og dekker alle Klima- og skoginitiativets prioriterte land. Nettsidene har 6-7 millioner lesere hver måned. Mongabay kombinerer spesialisert kunnskap om tropisk skog og vitenskap med god formidling. 716 artikler og 94 videoer om tropisk skog på totalt fem språk ble publisert helt eller delvis med Norad-støtte i 2024 (i tillegg til flere tusen artikler finansiert av andre). Disse historiene hadde 2,3 millioner visninger på Mongabays nettsider og Youtube alene, i tillegg til flere millioner visninger i øvrige sosiale medier og gjennom siteringer i andre medier. Mongabay har en egen urfolksredaksjon som systematisk løfter fram urfolkssaker i offentligheten², og har vunnet priser både for journalistikk om urfolk og dekning av miljøspørsmål i det globale sør. I 2024 publiserte de mer enn 150 urfolksrelaterte saker. Mongabay styrket også tilstedeværelsen i Sentral-Afrika, og lanserte Mongabay Data Studio³ - en ny plattform som kombinerer satellittdata og databaser som trase.earth. I 2025 planlegger Mongabay å inkludere datasett som er relevante for overvåking av samsvar med EUDR. Formålet er å bidra til at åpne data blir mer tilgjengelig, bedre forstått og mer brukt, og initiativet retter seg mot journalister og forskere.

Flere av Klima- og skoginitiativets og Norads partnere har bidratt til bedre og mer åpne data gjennom databaser og apper (se resultatmål 1, 4 og 7). Støtten til uavhengig journalistikk bidrar til å omgjøre data og vitenskap til historier tilgjengelig for et større publikum. I 2024 publiserte Mongabay 54 data-drevne historier, delvis ved bruk av data og verktøy som er finansiert av Klima- og skoginitiativet.

¹ Pulitzer's avtale med Klima- og miljødepartementet. Med ny avtale fra 2024 overtok Norad.

² <https://news.mongabay.com/2024/11/five-years-and-no-justice-as-trial-over-indigenous-forest-guardians-killing-faces-delays/>

Klimakommunikasjon i Indonesia

Ifølge undersøkelsen *Climate Change in the Indonesian Mind*¹ fra Yales forskningsprogram om klimakommunikasjon, er nesten 90 prosent av Indonesias befolkning bekymret for avskoging, samtidig som kunnskapsnivået i befolkningen om klimaendringer er lavt. I **Indonesia** driver **BBC Media Action** (BBCMA) opplysningsarbeid om klima, skog, grønn vekst og urfolk, rettet mot unge voksne. Dette gjør de blant annet gjennom opplæring av journalister, fiksjon og kampanjen Aksi Kita (vår handling) i sosiale medier, som 23 prosent av Indonesias befolkning kjenner til (mot 3 prosent i 2021).² I 2024 lanserte BBCMA fire episoder³ (laget av fire ulike regissører) av fiksjonsserien Sirkus Angkasaraya - som ble publisert på Vindes - en av Indonesias største Youtube-kanaler rettet mot unge. Kampanjen Aksi Kita ble opprettet i 2020 for å skape en plattform for diskusjon om klima, skog og miljø. Kampanjen har fått en stor følgerskare, er blitt større enn flere av Indonesias miljøorganisasjoner i sosiale medier, og skaper stort engasjement med totalt 19 millioner interaksjoner fra følgerne i perioden 2021-2024. Dette har BBCMA oppnådd ved hjelp av grundig research og målgruppeanalyser, samt evne til å produsere lett og humoristisk innhold som er godt tilpasset en ung målgruppe. I perioden 2021-2024 har videoene i kampanjen på tvers av de tre plattformene Youtube, Instagram og Tiktok til sammen 474 millioner visninger. Hovedvekten av følgerne bor i Jakarta, langt fra Indonesias regnskoger.

Kirkeskoger i Etiopia

I Etiopia har Kirkens Nødhjelp nådd 16,5 millioner mennesker gjennom kirkeskog-prosjektet⁴. Kirkeskogene er skogkledde naturområder rundt Etiopias mange ortodokse kirker, er spredt over store deler av landet, og jevnlig besøkt av nær sagt hele den kristne befolkningen i landet.

Prosjektet har hatt som mål å engasjere et bredt publikum, bygge partnerskap og fremme bærekraftige skogforvaltningspraksiser gjennom mediekampanjer. En evaluering viser at prosjektet har nådd et stort antall mennesker med miljøbudskap via både tradisjonelle og digitale medier, samt gjennom hefter og andre publikasjoner.

Ifølge evalueringen har omtrent 16 500 000 mennesker blitt nådd med budskap om skogbevaring via sosiale medier og tradisjonelle mediekkanaler, inkludert medieplattformer eid av trossamfunn og staten. Religiøse ledere og skogeksperter har formidlet budskap om naturvern, skogbevaring, klimaendringer og relaterte temaer gjennom TV- og radioprogrammer.

¹ <https://climatecommunication.yale.edu/publications/climate-change-in-the-indonesian-mind/>

² Dette ifølge foreløpige funn fra BBC Media Actions undersøkelse i avtalens siste år.

³ Første episode (tegnefilm): https://www.youtube.com/watch?v=6ZOYokK_cNQ&t=1s, andre episode (drama): <https://www.youtube.com/watch?v=IOV8eyqwWEM>. De siste to episodene kan ses på samme Youtube-kanal.

⁴ <https://news.mongabay.com/2024/06/guardians-of-the-sacred-ethiopian-orthodox-monks-on-spiritual-forest-conservation/>

Norads arbeid med sikringsmekanismer

Hovedandelen av Norads finansiering kanaliseres gjennom partnere som har egne retningslinjer for sikringsmekanismer - også kjent som sosiale og miljømessige standarder for å unngå negative effekter fra tiltakene som gjennomføres. Dette skal blant annet bidra til at likestillingshensyn ivaretas på prosjektnivå. Slike standarder gjelder blant annet for FN-organisasjonene, utviklingsbankene og andre lands bistandsorganisasjoner. Norad bidrar regelmessig med kvalitetssikring og innspill i forbindelse med oppdateringer av sikringsmekanismer hos de multilaterale aktørene.

Norad arbeider videre aktivt med å sikre at sikringsmekanismer er godt inkludert i oppsett av nye finansieringsmekanismer som etableres og at disse etterleves i praksis. Dette har blant annet vært gjeldende i arbeidet med oppsettet av Emergent og i operasjonaliseringen av den nye finansieringsmekanismen i Peru. Over de siste årene har Norad også vært en pådriver i CAFIs styre for å styrke oppfølgingen av hvordan implementerende partnere følger opp og rapporterer på sikringsmekanismer. Siden 2021 har dette området vært styrket i CAFIs operasjonsmanual og Norad har det siste året aktivt fulgt opp iverksettingen av de nye retningslinjene gjennom styrearbeidet.

I tillegg til at Cancún-rammeverket er førende for oppfølgingen av klima- og skogporteføljen, følger Norad etablerte prinsipper for støtte til sivilt samfunn. Disse bidrar til å operasjonalisere flere av rammeverkets sikringsmekanismer. De fokuserer på bærekraft, inkludering, partnerskap, legitimitet, etterrettelighet, kostnadseffektivitet og kontekstsensitivitet.

Både midtveisgjennomganger og organisasjonsgjennomganger er viktige kilder for systemanalyser om organisatorisk kompetanse og kapasitet som vurderer elementer som er relevante for Norads oppfølging av sosiale og miljømessige sikringsmekanismer, inkludert Cancun-rammeverket og likestilling. I forbindelse med gjennomføring av desentraliserte midtveisgjennomganger i sivilt samfunnsinnsatsen i 2023/24 ble prosjektenes arbeid med likestilling vurdert.

Styrking av skoglands systemer for sikringsmekanismer og veiledningsmateriale

Flere av Norads partnere støtter skogland med å etablere og styrke nasjonale systemer for sikringsmekanismer. FNs skogprogram UN-REDD og Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility (FCPF) har vært særlig viktige partnere i arbeidet med å etablere systemer for sikringsmekanismer på landnivå. UN-REDD, FCPF og CIFOR-ICRAF, samt flere av Norads sivilt samfunns partnere, er også viktige leverandører av kunnskapsproduksjon, kunnskapsdeling og veiledningsmateriale knyttet til ulike aktørers arbeid med sikringsmekanismer.

Oppfølging av risiko

Norad har solide rutiner for risikostyring i forvaltningen og risiko er et element som følges gjennom hele prosjektsyklusen, fra prosjektvurderinger, i årlig rapportering og i den løpende oppfølgingen av partnere helt fram til prosjektavslutning. Norad skal i sin forvaltning være risikobeviste, men ikke nødvendigvis unngå all risiko. Norad etablerte høsten 2020 en risikomatrise for klima og skoginitiativet etter forespørsel fra KLD. Matrisen oppdateres jevnlig og er et integrert verktøy i porteføljens risikostyring. Under følger et utvalg risikoer som har blitt særlig fulgt opp i 2024.

Politisk risiko

Flere av klima- og skoginitiativets partnerland har en ustabil politisk situasjon. Den politiske situasjonen i Peru var utfordrende også i 2024. Norad samarbeider godt med spesialutsendingen i Lima og KLD om tiltak for å følge opp risiko, og det er styrket koordinering mellom partnerne i felleserklæringen. Styreplassen i REDD+ finansieringsmekanismen brukes aktivt.

I Colombia har regjeringen som mål å etablere fred med alle væpnede aktører i landet samt styrke regnskogbevaringen. Det er en utfordring at staten nesten ikke til stede i store deler av landet og ikke har tilgang til flere områder kontrollert av væpnede grupper. Avskogingen er størst i områder der væpnede grupper har kontroll. Avskogingen ble kraftig redusert i 2022 og 2023, men økte igjen i 2024, primært som følge av stans i forhandlingene med en av de væpnede gruppene. Sikkerhetssituasjonen for menneskerettighetsforsvarere, inkludert miljøforkjempere, og ledere i lokalsamfunn er alarmerende.

Den politiske situasjonen i DR Kongo er preget av betydelig ustabilitet, særlig i de østlige regionene hvor den væpnede gruppen M23 har gjenopptatt sine angrep. I midten av februar 2025 rykket M23-krigere inn i sentrum av den strategisk viktige byen Bukavu, som er den nest største byen i Øst-Kongo. Denne utviklingen har ført til økt spenning i regionen og frykt for en eskalering av konflikten.

Konflikten i Øst-Kongo har betydelige konsekvenser for bevaringen av regnskogen. De pågående kampene fører til omfattende fordrivelse av lokalsamfunn, noe som resulterer i ukontrollert avskoging ettersom fordrevne personer tvinges til å søke nye områder for bosetting og ressursutnyttelse. Mangelen på stabilitet og effektiv styring gjør det utfordrende å implementere og håndheve miljøvernlover, noe som ytterligere truer regnskogens integritet. I tillegg utnytter væpnede grupper utnytte naturressursene i disse områdene for å finansiere sine aktiviteter, noe som fører til ulovlig hogst og gruvedrift. Denne situasjonen skaper en ond sirkel hvor miljøødeleggelse og konflikt forsterker hverandre, og understreker behovet for en helhetlig tilnærming som adresserer både sikkerhetsutfordringer og miljøvern i regionen.

I Etiopia er det fortsatt en krevende politisk og sikkerhetsmessig situasjon, som i noen grad forsinker programaktiviteter. Samtidig har den flerårige forlengelsen av samarbeidet styrket den bilaterale dialogen, og samarbeidet med nasjonale skogmyndigheter er godt. Den etiopiske regjeringens ambisjoner på klima og skog er fortsatt høye.

Forvaltningsrisiko

Norad har gjennom 2024 videreført arbeidet med å styrke den strategisk forvaltning av skogporteføljen, med et særlig fokus på systematisering av resultatoppfølging og -dokumentasjon. Norad har blant annet tatt i bruk et nytt digitalt dashboard for prosjektporteføljen, 'P-dash'.

Ressursallokering for oppfølging av Norads prosjektportefølje gjøres basert på en risiko og vesentlighetsvurdering. I 2024 har enkelte partnere blitt prioritert for eksterne organisasjonsgjennomganger og stikkprøvekontroller. Dette er viktige verktøy i dialogen og oppfølgingen av forvaltningsfaglige spørsmål med partnerne våre.

Det vil i forbindelse med utformingen av ny porteføljeutlysning for perioden i 2025 igangsettes et eget internprosjekt for utvikling av styrkede systemer for resultatoppfølging for prosjekter igangsatt fra 2026.

Norad opplever at flere partnere har merket konsekvensene av den svake kronekursen de siste årene og at dette har fått konsekvenser for partneres evne til å gjennomføre alle planlagte aktiviteter. Norad har fulgt opp denne situasjonen gjennom tett dialog med partnere rundt eventuelle prioriteringsbehov.

Som ledd i oppfølgingen av Riksrevisjonens rapport *Håndteringen av risikoen for økonomiske misligheter i forvaltningen av bistanden* ble avtalemålene gjennomgått for å forenkle tekst og klargjøre hva tilskuddet kan brukes til. Det ble blant annet lagt inn nye krav knyttet til rapportering for å redusere risikoen for økonomiske misligheter og for å øke kvaliteten i økonomi- og resultatrapportering.